

Bijlagenboek

Gemeente Roosendaal

'DE GEMEENTE ROOSENDAAL, REGISSEUR OF BEGELEIDER?'

Een onderzoek naar flexibiliteit in het omgevingsplan

Roosendaal, 29 mei 2017

Naam stagiaire	: Stefanie Velding
Opdrachtgever	: Gemeente Roosendaal
Stagementor	: de heer Kools
Eerste stagedocent	: de heer Jansen
Tweede stagedocent	: de heer Ritzen
Studentnummer Avans	: 2081869
Studentnummer Fontys	: 296738

Inhoudsopgave

Bijlage 1: interview met de heer Vergouwen (Roosendaal).....	3
Bijlage 2: een verslag van de bijeenkomst 'implementatie Omgevingswet D6'	5
Bijlage 3: interview met de heer Timmermans (Halderberge)	6
Bijlage 4: interview met mevrouw Mutsaers (Bergen op Zoom)	10
Bijlage 5: de eindpresentatie voor de Gemeente Roosendaal	12

Bijlage 1: interview met de heer Vergouwen (Roosendaal)

RO-jurist (20-04-17)

De toelichting van de casus met betrekking tot de bio-mineralenfabriek.

“Op 8 juli 2015 is het bestemmingsplan ‘buitengebied Roosendaal-Nispen’ vastgesteld. Op dit bedrijventerrein is een afvalverwerkingsbedrijf van SUEZ (voorheen SITA) gevestigd. Zij wilde graag uitbreiden met een bio-mineralenfabriek (Biomineralen B.V.). Dit is een fabriek die gedroogde koeien- en varkensmest door middel van een geheel nieuwe (nog niet bestaande) techniek omzet naar kleine vaste korrels die gebruikt kunnen worden als voedingssupplement in de agrarische sector. Deze transformatie wordt gedeeltelijk gerealiseerd door middel van restwarmte die SUEZ in haar eigen nabijgelegen fabriek produceert. De uitbreiding past in het bestemmingsplan en SUEZ heeft vervolgens een aanvraagprocedure voor een gefaseerde omgevingsvergunning voor de activiteiten milieu en bouwen bij het college van burgemeester en wethouders van de Gemeente Roosendaal opgestart. In eerste instantie hoefde SUEZ geen milieueffectrapportage op te leveren. Tijdens deze aanvraagprocedure kreeg de gemeenteraad via een aantal actieve bewoners van de nabijgelegen wijk ‘Westrand’ informatie over de inhoud van de plannen voor de uitbreiding. De gemeenteraad maakte zich zorgen over het feit dat de fabriek gebruik gaat maken van een techniek die compleet nieuw is. Er is hierdoor geen vergelijkingsmateriaal en het is daardoor nog maar de vraag of aan de gevraagde milieunormen voldaan wordt. Vanuit de gemeenteraad is daarom besloten om alsnog een milieueffectrapportage te verlangen.

SUEZ leverde alle benodigde documenten aan en na veel wikken en wegen heeft de Commissie m.e.r. (milieueffectrapportage) het rapport goedgekeurd. De gemeenteraad was er stellig van overtuigd dat de uitkomst negatief zou zijn en had vooruitlopend op de uitkomsten van de definitieve rapportage al min of meer besloten om de vergunningen af te keuren, terwijl dat niet de bevoegdheid is van de raad, maar van het college. Afkeuring kon formeel gezien ook niet plaatsvinden. De gemeenteraad staat niet achter de vergunningverlening, de burgers van de wijk Westrand (die op ongeveer twee kilometer afstand van de geplande locatie ligt) maken zich ook zorgen om stankoverlast en gezondheidssklachten en de aanvrager van de vergunning zit nu al bijna twee jaar in onzekerheid.”

Met het nieuwe omgevingsplan wordt uitnodigingsplanologie beoogd. Een middel om dat te bereiken is het inbakken van flexibiliteit in het omgevingsplan. Wat is uw mening over flexibiliteit, mede gelet op de bovenstaande casus?

“Op dit moment hanteren wij een systeem van toelatingsplanologie en daarmee kunnen wij geen verplichtingen opleggen, maar alleen aangeven wat wel en niet mogelijk is. In 1965 is dit als zodanig opgezet en de structuur van de bestemmingsplannen is ook zo opgezet. Het nieuwe omgevingsplan zal ook gevolgen hebben voor de bevoegdheden van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. In beginsel vind ik het idee van uitnodigingsplanologie nog niet zo gek. Ik maak mij echter wel zorgen om de uitvoering. Als het gaat om belangrijke besluiten, zoals de locatiebepaling van een verslavingsopvang of een milieuvervuilende fabriek, dan vind ik het wel belangrijk dat de bevoegdheden strikt gescheiden zijn. In het geval van de bio-mineralenfabriek in Roosendaal, waar kunstmest wordt geproduceerd, is het belangrijk om vast te stellen wie verantwoordelijk is voor eventuele onbedoelde negatieve gevolgen, zoals bijvoorbeeld onverhoopte stankoverlast. Een dergelijke bio-mineralenfabriek als SUEZ beoogt te bouwen is nog niet eerder in werking genomen. Het is dan ook lastig om van te voren te bepalen wat de eventuele negatieve gevolgen kunnen zijn, ondanks dat het geheel lijkt te voldoen aan het bestemmingsplan en geen negatieve uitkomsten uit het milieuonderzoek zijn gekomen.

Belangrijk is dat wanneer er toch sprake is van overmatige stankoverlast, de gemeente voldoende middelen in handen heeft om te handhaven. Denk bijvoorbeeld aan de verplichting tot het aanbrengen van aanvullende filters of, in het uiterste geval, sluiting van de fabriek. Ik vind het dan ook belangrijk dat de functie van het te realiseren object goed onderzocht moet worden en in dat opzicht ben ik voorstander van flexibiliteit en uitnodigingsplanologie, omdat wij op dit moment alleen maar kunnen aangeven wat wel en niet mag.”

Als een omgevingsplan flexibel wordt opgesteld, verwacht u dan een toename van situaties die vergelijkbaar zijn met de bovenstaande casus?

“Als wij als gemeente de zaken erg strak willen regelen, dan hebben we te maken met een spanningsveld tussen globaliteit en gedetailleerdheid. De flexibiliteit neemt af als wij het omgevingsplan gedetailleerd opstellen. De kunst is om het omgevingsplan flexibel te houden en toch te voorkomen dat er achteraf veel zaken misgaan of onduidelijkheden ontstaan.”

Het huidige bestemmingsplan laat de realisatie van een dergelijke bio-mineralenfabriek toe, terwijl de omgeving toch bezwaren heeft geuit. Is er dan wel behoefte aan meer flexibiliteit?

“Ja, dat klopt. De fabriek is gekenmerkt als ‘zware industrie’ en wordt gerealiseerd op een industrieterrein dat hiervoor aangewezen is. Ook is de afstand tot bewoonde gedeeltes van de stad vrij groot, namelijk twee kilometer. Er lijkt dan ook aan alle aspecten van het bestemmingsplan te worden voldaan en dan heeft de gemeente geen andere mogelijkheid dan het verzoek van SUEZ in te willigen. Indien achteraf toch blijkt dat er bezwaren zijn dan dient via de gewezen procedures handhaving plaats te vinden.”

Op dit moment, zo blijkt uit de casus van de bio-mineralenfabriek, is het bestemmingsplan enigszins flexibel. Hoe kijkt u aan tegen rechtszekerheid?

“De bestemming van alles bestaat niet. Wij kunnen dan ook onmogelijk alles in een bestemmingsplan omvatten. Indien de planologie flexibeler wordt, levert dat ook grotere risico's op aangezien niet direct duidelijk is waar iedereen aan toe is. Voorbeelden van risico's zijn voorbeeld grote planschadeprocedures of opstanden. Het is uiteindelijk toch wel de taak van de gemeente om dergelijke risico's te voorkomen en te zorgen voor een goede ruimtelijke ordening (en straks de fysieke leefomgeving). Goede ruimtelijke ordening in een dichtbevolkt land als Nederland is ook belangrijker dan in bijvoorbeeld het binnenland van Frankrijk.”

Bijlage 2: een verslag van de bijeenkomst 'implementatie Omgevingswet D6'

Een gesprek met vertegenwoordigers van de gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert (11-04-17).

Tijdens dit gesprek stond 'de adviesnota implementatie Omgevingswet' centraal. Deze is als conceptversie opgesteld en wordt pagina voor pagina doorgenomen. Een aantal relevante (kritiek-)punten uit deze nota waren:

- 1) De wet is voor tachtig procent cultuurverandering en twintig procent is een inhoudelijke verandering. Het gaat om de 'geest van' de wet.
- 2) Op 24 mei is er een interne themabijeenkomst gepland om de rollen van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders, in het kader van de Omgevingswet, uit te diepen. Deze rollen kunnen namelijk veranderen na de inwerkingtreding van deze wet.
- 3) De betreffende wethouder (Toine Theunis) is bedachtzaam om stappen te zetten met de huidige gemeenteraad, omdat in 2018 de gemeenteraadsverkiezingen zijn. De kans bestaat dus dat er dubbel werk ontstaat, omdat de nieuwe gemeenteraad mogelijk andere ambities heeft. Dat is een onzekerheid als het gaat om de implementatie van de nieuwe Omgevingswet.

Op 30 maart jl. is er een rollenspel geweest binnen de Gemeente Halderberge. De gemeenteraad, de RO-specialisten, de burgemeester en de gemeentesecretaris waren daarbij aanwezig. Er waren een aantal casussen opgesteld waar de raad over kon discussiëren. Een casus ging bijvoorbeeld over de realisatie van een woon-zorgcomplex binnen een woonwijk. Wat zijn de voor- en de nadelen? Een andere casus was de herbestemming van een boerderij in het buitengebied. De gemeenteraad verkoos flexibiliteit boven rechtszekerheid. Dat is geen onbekende ontwikkeling gezien de bestuurlijke visie die de Gemeente Halderberge heeft.

De D6 is verder bezig met het opstellen van een gezamenlijk koersdocument. Dit is het laatste agendapunt van de vergadering. Hierin wordt, naar aanleiding van dit gesprek, onder andere opgenomen:

- Het doel van dit document;
- Gebiedstypering (je kunt als gemeente verschillende rollen aannemen (sturend of vrij), ondanks dat je bepaalde ambities hebt);
- De ladder van participatie (welke participatievorm pas ik per gebiedstype toe);
- De rollen en bevoegdheden van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders in het kader van de Omgevingswet;
- Pilotprojecten;
- Een foto van het gehele grondgebied.

Bijlage 3: interview met de heer Timmermans (Halderberge)

RO-jurist (13-04-17)

De wetgever beoogt met de Omgevingswet een integraal, flexibel omgevingsplan in lijn met uitnodigingsplanologie. Wat is uw mening over deze wet?

“Eigenlijk sta ik hier sceptisch tegenover. De Omgevingswet is een mooi raamwerk, maar biedt het ook vernieuwing? Mijns inziens niet. Ik heb het idee dat het huidige systeem dezelfde (uitnodigings-)mogelijkheden biedt als de Omgevingswet. Kijk bijvoorbeeld naar dit artikel.¹ De flexibiliteit die hier geldt is op basis van het huidige recht.² Wat wel zo is, de Omgevingswet is tachtig procent cultuur en twintig procent inhoud. Ik ben ook van mening dat we er meer uit kunnen halen als we meer uitnodigen en meer naar de markt kijken. Een cultuurverandering dus. De gemeenteraad focust zich heel erg op de acht weken die de omgevingsvergunning kost en binnen die tijd moet alles geregeld zijn. Ik vind dat echter een tikkeltje naïef. Ik vind dat er veel geïnvesteerd moet worden in het voortraject. De procedures worden ook niet korter denk ik. Eigenlijk is het de bedoeling dat iemand met een voldragen plan naar de gemeente komt en de gemeente toetst alleen maar aan de hand van haar eigen uitgangspunten. Op dit moment is dat wel anders door de hoge onderzoekslasten die bij de gemeente zelf liggen. De tijdswinst zal dus vooral daaruit gehaald moeten worden.

Ik heb wel een voorbeeld bij me. Ik heb hier een aantal conserverende plannen. Elk huis heeft een eigen bouwvlak. De bouwwijzer staat erin. De grootte en de goothoogte is per woning helemaal vastgelegd, dat is voor iedere woning ook hetzelfde. Elk bedrijf is strak omkaderd. Wil je iets afwijken bij wonen, dan kan dat bijna niet. Er is hier dus totaal geen flexibiliteit. Wij hebben nu een nieuw plan naar de gemeenteraad gebracht ter vaststelling. Dat is een plan over Oud-Gastel. Daar is wel meer flexibiliteit in terug te vinden. We hebben gekeken naar onze eigen wensen (wat is voor ons belangrijk en wat willen wij regelen en waar kunnen wij meer vrijheid geven?) en ik kan me voorstellen dat je straks met de Omgevingswet veel zaken loslaat. Wat maakt het uit of de ene woning een goothoogte heeft van 6 en 9 en de andere van 7 en 10. Je kunt ook nog de bouwwijzer loslaten, maar dat is lastig omdat wij bepaalde instructies van de provincie krijgen. Ik kan mij heel goed voorstellen dat je bijvoorbeeld bij een woonwijk ‘een open vlek’ maakt. Dat hoort bij de geest van de Omgevingswet. Echter, bij historische stadskernen bijvoorbeeld kun je weer een actievere rol spelen. Dat is allemaal mogelijk. We zijn nog heel erg zoekende. Welke rol speel je als gemeente, hoeveel vrijheid geef je? Dat is de angst voor het onbekende. Stel dat je alles loslaat met de woningen uit het voorbeeld hierboven, ik denk niet dat je gelijk 100 aanvragen krijgt om die hoogte aan te passen. De vraag die hier een rol speelt is dus waar ben je bang voor? Leg dat vooral vast. Het is wel goed dat de Omgevingswet er komt, want het verplicht ons om over ontwikkelingen na te denken, maar of het meer mogelijkheden zal bieden? Ik vraag het mij sterk af.”

De Omgevingswet treedt waarschijnlijk in 2019 in werking. Treft de Gemeente Halderberge al de nodige voorbereidingen?

“We zijn hier enigszins mee bezig. Wij werken samen in een netwerkgroep genaamd D6. We trekken met deze gemeenten op en zijn nu flink bezig met het plan van aanpak, het koersdocument, een foto en ik denk dat daar ook wel heel veel voordeel uit te halen is.

¹ ‘Flexibel denken onder de Omgevingswet; de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State denkt alvast mee’, Stibbe 4 april 2017, Stibbe.nl (zoek op *flexibiliteit*).

² ABRvS 29 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:820.

Door samen te werken, kunnen we elkaar versterken. D6 is in het kader van 'een krachtig bestuur' in het leven geroepen. Vanuit de provincie is aangegeven dat gemeenten moeten samenwerken. Wij hebben elkaar gevonden met samenwerken, maar er ligt niets formeel vast. We hebben de Omgevingswet als een speerpunt gekozen, omdat we allemaal hier tegelijkertijd mee aan de slag moeten. Dat is soms lastig, want iedereen in het land worstelt met deze wet. Je hebt een heel actueel onderwerp, maar ik ben bijvoorbeeld benieuwd hoe concreet je alles kunt krijgen."

Is de Gemeente Halderberge meer een regisseur of juist een begeleider?

"Dat is een mooie vraag. Op 30 maart hebben wij een bijeenkomst gehad met de gemeenteraad. We hebben gekeken naar rollen die je als gemeente kunt aannemen en wat de gevolgen ervan zijn. Je kan bijvoorbeeld wel zeggen dat er overal een flat van twintig verdiepingen hoog gebouwd mag worden, maar dat betekent ook dat jij als buurman daar nadelig mee geconfronteerd kan worden. We hebben natuurlijk een aantal stukken op dit moment, zoals de structuurvisie, de bestuurlijke visie of de nota burger- en overheidsparticipatie. Uit die stukken en uit de rollenwijzer blijkt dat we flexibel willen zijn, maar wel binnen bepaalde grenzen. En waar die grenzen liggen, dat weet ik niet. Waar ik ook wel heel erg nieuwsgierig naar ben is dat de inwoners aangeven dat ze waarde hechten aan flexibiliteit, maar op het moment dat er echt een concreet geval komt dan is die flexibele houding ineens niet meer zo gewenst. Op dit moment lopen wij nog niet tegen dergelijke gevallen aan. Wij hebben namelijk conserverende bestemmingsplannen, met als doel dat we zo snel mogelijk die plannen vast konden laten stellen. Als je alleen maar vaststelt wat er staat, dan kan niemand het daarmee oneens zijn. Er zijn bijvoorbeeld heel weinig zienswijzen en/of beroepen ingesteld, maar dat betekent ook dat de raad er nu anders in gaat staan. De gemeenteraad heeft de plannen wel vastgesteld, maar wil iemand een dak opbouwen dan moet er een buitenplanse afwijking gevoerd worden en dan ben je 10.000 euro extra kwijt, terwijl die afwijking ook best in het bestemmingsplan opgenomen had kunnen worden. Dus vandaar dat wij nu een flexibel bestemmingsplan bij de gemeenteraad gelegd hebben (Oud-Gastel). De raad wil dus wel echt flexibeler zijn. De consequenties willen ze ook aanvaarden. Het gaat dan wel om kleinere zaken als aanbouwen/uitbouwen, niet om hele grote zaken als bedrijventerreinen. Huis-aan-huisberoepen zouden bijvoorbeeld ook eerder toegelaten moeten worden."

Denkt u dat flexibiliteit ten koste gaat van rechtszekerheid?

"Nee, dat denk ik niet alleen, maar dat weet ik wel zeker! Rechtszekerheid werkt natuurlijk twee kanten op. Voor de aanvrager is het een stukje rechtszekerheid, omdat diegene een goede inschatting kan maken met betrekking tot de verlening hiervan. Aan de andere kant is het natuurlijk ook zo dat als ik ergens woon, dan weet ik zeker wat er naast mij gebeurt of wat er in de toekomst kan komen. Dat gaat natuurlijk helemaal veranderen. Een van de uitgangspunten van het omgevingsplan is dat van elke regel afgeweken mag worden. Je hebt dan letterlijk vijf minuten rechtszekerheid. Dat is op dit moment ook wel het geval, want nu kun je ook nog een complete afwijkingsprocedure voeren, maar ik denk dat er nu wel meer grondslagen zijn om die afwijkingen te lijf te gaan. Hoe flexibeler het plan, hoe minder rechtszekerheid er geboden wordt. Dat lever je dan in. Dat is een consequentie die je voor lief moet nemen. Ik ben erg benieuwd hoe dat het gaat lopen met die rechtszekerheid. Ook wij moeten werk houden, haha! Echter, als je zaken aan de voorkant goed regelt, dan heb je misschien wel meer te zeggen dan nu als burger zijnde. Nu is het 'slikken of stikken', want als je beroep instelt dan wordt het negen van de tien keer toch afgeserveerd."

Het mooie van de Omgevingswet is natuurlijk wel dat bewoners meer van elkaar moeten pikken, maar het planschadeverhaal wordt ook nagenoeg achteruit gehaald.”

Op dit moment heeft de Gemeente Halderberge een nota met betrekking tot participatie van andere partijen. Is deze gemeente al actief bezig met een plan van aanpak voor participatie in het kader van de Omgevingswet?

“Het ligt er een beetje aan wie je daarover spreekt. Bij de raadsleden doen we het nooit goed en voor burgers doen we het ook vaak niet goed, behalve als ze krijgen wat ze willen. Dit was een grapje, maar om even terug te komen op je vraag zeg ik nee. Wij hebben nog te weinig burgerparticipatie, behalve dan de burgerparticipatie die verplicht gesteld is in het kader van de Wro (zienswijze, inspraak, enzovoorts). We doen daar wel steeds meer aan, er komen klankbordgroepen bijvoorbeeld en dat werkt goed. Bij kruimelgevallen wordt wel al een omgevingsdialoog toegepast. Daar moeten ze aan kunnen tonen dat ze met de omgeving in gesprek zijn geweest. Er hoeft dan geen toestemming van de gemeente te zijn, maar ze moeten wel aangeven dat ze hun plannen hebben toegelicht en dat ze iets met het commentaar gedaan hebben. Meer hebben wij nog niet. Dat is ook een beetje aftasten straks. Het begrip participatie is ook zo ruim. Als je bijvoorbeeld in een nieuwbouwhuis woont, wie moet je dan erbij betrekken? Je burens, alle mensen in je straat, moet je een cirkel van 50 meter trekken? En bij een bedrijf is het natuurlijk weer anders!”

Zijn er volgens u, naast de eerder genoemde rechtszekerheid, nog andere voor- of nadelen die flexibiliteit met zich meebrengt?

“Planschade vind ik, zoals ik al eerder aangaf, ook wel een mooie. Als er meer schade komt, dan valt het niet meer te verhalen. Negentig procent van de handhavingszaken hier zijn burenruzies. Ik ben ook wel heel erg benieuwd als jij een dakkapel wil en je ligt niet goed in de straat, wat er dan gebeurt. Wat moeten wij als gemeente dan doen in deze gevallen? Moeten burgers met een voldragen plan hier komen? Als jij een agrariër bent die een veestal uit wil breiden, maar een natuurbeschermingsdienst is erop tegen, moeten wij dan zeggen het past niet? En, ook nog wel een mooie, binnenstedelijk valt het wel mee, maar buitenstedelijk hebben wij ook nog te maken met de provincie die strikt betrokken is op dit moment. Deze moet ons meer los gaan laten, maar gebeurt dat ook? Dat is tevens een onzekere factor.”

Als meer partijen mogen participeren, is dan het draagvlak voor een omgevingsplan automatisch groter?

“Dat is wel de bedoeling. Als wij een plan vaststellen en er komt maar één zienswijze op, betekent dat dan dat iedereen het ermee eens is of interesseert het mensen niet zoveel? Ik sta hier sceptisch tegenover. Ik zie het niet gebeuren dat er automatisch meer draagvlak komt. Als je nu ergens tegen bent, dan ben je dat straks nog steeds. Daar maakt een overleg met de burens niet veel verschil in. Wat wij wel merken is dat als je op voorhand naar de burger gaat met plannen over hoe een gebied eruit moet komen te zien, dan kun je echt wel rekening houden met de wensen. Willen mensen alleen maar rijtjeswoningen? Willen mensen meer groen of een andere verkeersafwikkeling? En dan niet alleen maar de mensen die binnen het bestemmingsplan vallen moeten dan betrokken worden, ook de omwonenden. Je kunt dan als gemeente wel een beeld hebben, maar soms wordt de gemeente op ideeën gebracht die beter uit zullen pakken voor alle partijen. Ik denk dat de kwaliteit van de plannen wel omhoog gaat. Wij hebben ook een discussie over welstand gehad bijvoorbeeld. De vraag: moeten wij welstandsvrij plannen opstellen?”

Daarvoor zijn klankbordgroepen geweest (architecten, bouwvakkers, bewoners) en daaruit is naar voren gekomen dat ze juist wel blij zijn met welstand. We hebben nu erg veel regels, maar als we sparren met de welstandscommissie dan ontstaan er hele mooie samenwerkingsverbanden. Je versterkt elkaar om tot een goed eindresultaat te komen en dat zou niet gebeuren als we alles welstandsvrij zouden maken. Helemaal flexibel worden is niet een ideaal uitgangspunt, maar kaderstellend flexibel wel. Ik denk dat de Gemeente Halderberge die kant op wil.”

Denkt u dat de kosten voor het op- en vaststellen van een flexibel omgevingsplan lager zijn dan voor een gedetailleerd omgevingsplan?

“In het begin maakt het niet veel uit, maar een belangrijk deel van de kosten zijn natuurlijk de onderzoekslasten en die worden straks meer bij de burger gelegd. Er zal wel altijd een plan moeten komen met een toelichting, enzovoorts. Om het plan te maken is er dus geen verschil. Wat wel zo is, de wens bestaat om meer vergunningsvrij te bouwen. Wat betreft leges scheelt het wel een hoop. Dit geldt echter niet voor grotere projecten, omdat daar meer bovenop gezeten wordt. Voor kleine zaken als woningen zal het wel schelen, voor bedrijven maakt het weinig uit. Als het lukt om aan de voorkant door participatie meer draagvlak te creëren, dan zal achteraf nauwelijks vertraging opgelopen worden doordat men niet of nauwelijks in beroep zal gaan. Dan wordt het natuurlijk wel goedkoper om flexibele bestemmingsplannen te maken. Daar zie ik dan wel weer winst.”

“We willen nu allemaal flexibiliteit, maar als er iets gebeurt dan willen we het niet meer. Ik ben heel benieuwd, ik laat mij graag verrassen.”

Bijlage 4: interview met mevrouw Mutsaers (Bergen op Zoom)

RO-jurist (16-04-17)

De wetgever beoogt met de Omgevingswet een integraal, flexibel omgevingsplan in lijn met uitnodigingsplanologie. Wat is uw mening over deze wet?

“Ik denk dat vooral een cultuuromslag nodig is en dat je die niet met een wet bereikt. Wel kan de wet bijdragen aan de omslag. Je merkt dat er energie op het onderwerp zit. De implementatie van de Omgevingswet is in Bergen op Zoom niet voor niets onderdeel van de opgave transformatie Fysiek Domein.”

De Omgevingswet treedt waarschijnlijk in 2019 in werking. Treft de gemeente Bergen op Zoom al de nodige voorbereidingen?

“Ja, de gemeente is bezig zich voor te bereiden op de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Zo heeft de gemeente ‘een ambtelijke denktank Omgevingswet’. Deze denktank bereidt momenteel een startnotitie voor. Deze startnotitie geeft richting aan het proces voor de implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeente Bergen op Zoom en bevat de te maken strategische keuzes. Er wordt al geëxperimenteerd met nieuwe manieren van werken ‘in de geest van’. Ook worden er inventarisaties en analyses (beleid, regelgeving, stakeholders) uitgevoerd.”

Is de gemeente Bergen op Zoom meer een regisseur of juist een begeleider?

“Ik denk dat de gemeente er een beetje tussenin zit. We maken wel veel mogelijk. Nee zeggen is moeilijk, haha! We zijn nog vaak geneigd plannen ‘over te nemen’. Naar de toekomst toe zouden we vaker meer faciliterend moeten acteren.”

Mocht u in de vorige vraag aangegeven hebben dat de gemeente een begeleider is en dus flexibiliteit vooropstelt, bent u dan al eens tegen concrete projecten aangelopen waarbij flexibiliteit wel of juist ineens helemaal niet meer gewenst was in de omgeving?

“In zijn algemeenheid kun je stellen dat bij veel weerstand er eerder de neiging bestaat om de in eerste instantie opgestelde flexibele kaders weer dicht te regelen.”

Denkt u dat flexibiliteit ten koste gaat van rechtszekerheid?

“Nee dit hoeft zeker niet zo te zijn. Zolang je dan maar niet weer van de ‘ruimere’ kaders gaat afwijken. Het gaat erom dat mensen weten waar ze aan toe zijn.”

Is de gemeente Bergen op Zoom al actief bezig met een plan van aanpak voor participatie in het kader van de Omgevingswet?

“Ja, participatie is een van de belangrijke thema’s in de startnotitie. Er is in verschillende trajecten ervaring opgedaan met vernieuwende vormen van participatie. Wij zijn voornemens om ook bij het actualiseren van bestemmingsplannen hier aandacht voor te hebben.”

Zijn er volgens u, naast de eerder genoemde rechtszekerheid, nog andere voor- of nadelen die flexibiliteit met zich meebrengt?

“Een nadeel is dat flexibiliteit ‘nooit genoeg’ is. Dat vraagt standvastigheid van ons als gemeente. Het grote voordeel is dat het initiatief zelf centraal staat. Je hebt een versnelling in procedures, omdat je geen ruimtelijke procedure hoeft te volgen voor iets dat net niet past. Je kunt ook maatwerk leveren.”

Als meer partijen mogen participeren, is dan het draagvlak voor een omgevingsplan automatisch groter?

“Ja, ik denk wel. Alle belangen worden in een vroegtijdig stadium op tafel gelegd. Bij conflicterende belangen kan er begrip ontstaan voor elkaars standpunt. Een transparante belangenafweging en een goed verwachttingsmanagement zijn cruciaal voor het creëren van een zo breed mogelijk draagvlak.”

Denkt u dat de kosten voor het op- en vaststellen van een flexibel omgevingsplan lager zijn dan voor een gedetailleerd omgevingsplan?

“De winst kan zitten in het doorschuiven van onderzoeksverplichtingen naar het moment van de vergunningverlening. Wel denk ik dat het opstellen van een flexibel bestemmingsplan meer overleg en afstemming vraagt.”

Bijlage 5: de eindpresentatie voor de Gemeente Roosendaal

Dia 1

DE GEMEENTE ROOSENDAAL,
REGISSEUR OF BEGELEIDER?

EEN ONDERZOEK NAAR HET FLEXIBELE OMGEVINGSPLAN

Stefanie Velding 11-05-17

Dia 2

DE CENTRALEVRAAG

- 'Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan aan de gemeenteraad van de gemeente Roosendaal ten aanzien van een gunstig vestigingsklimaat voor belanghebbenden in haar omgevingsplan, gelet op het huidige en toekomstige omgevingsrecht en praktijkervaring van vergelijkbare gemeenten?'

Dia 3

DE DEELVRAGEN

- Hoe komt een bestemmingsplan juridisch tot stand?
- Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen het huidige bestemmingsplan en het toekomstige omgevingsplan?
- Welke planologische varianten van het omgevingsplan zijn en welke flexibiliteitsinstrumenten kunnen daarbij ingezet worden?
- Aan welke flexibiliteitsinstrumenten geven vergelijkbare gemeenten de voorkeur en waarom?

Dia 4

HET OMGEVINGSPLAN

- De cijfers op een rij:
 - Van 26 wetten naar 1 wet
 - Van 4700 artikelen naar 349 artikelen
 - Van 120 AMvB's naar 4 AMvB's
 - Van 120 MR's naar 10 MR's

Dia 5

HET OMGEVINGSPLAN

- Van 'een goede ruimtelijke ordening' naar 'de fysieke leefomgeving'

Dia 6

FLEXIBILITEIT

- Toelatingsplanologie (1965-heden)
- Ontwikkelingsplanologie (1990-2008)
- Uitnodigingsplanologie (vanaf 2019)
 - Flexibiliteit in het omgevingsplan?

Dia 7

FLEXIBILITEIT IN DE PRAKTIJK

- Casus Biomaterialen B.V.
- Wat vinden de gemeenten Bergen op Zoom en Halderberge van flexibiliteit in de praktijk?

Dia 8

VRAGEN?

- Stefanie Velding, 11 mei 2017
